

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11.01.2006, sp. zn. 8 Tdo 1525/2005, ECLI:CZ:NS:2006:8.TDO.1525.2005.1

Číslo: 37/2006

Právní věta: Trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 1 tr. zák. spočívajícího ve zkrácení cla ve větším rozsahu se může dopustit i pachatel, který jako statutární orgán obchodní společnosti odpovědný za provozování soukromého celního skladu zřízeného pro tuto společnost provedl změnu režimu dovezeného zboží podléhajícího clu a uloženého v tomto skladě (např. rozhodl o vyskladnění neprocleného zboží do volného oběhu a o jeho prodeji), pokud uvedenou změnu zatajil celním orgánům, takže v jejím důsledku nebylo vyměřeno clo na takové zboží. Překážkou spáchání uvedeného trestného činu není ani skutečnost, že celní dluh, jehož se týká zkrácení cla, byl zajištěn ručením.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 11.01.2006

Spisová značka: 8 Tdo 1525/2005

Číslo rozhodnutí: 37

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby

Předpisy: § 148 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného Mgr. V. B. proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 6. 2005, sp. zn. 3 To 30/2005, který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 50 T 9/2003,

Z odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 13. 1. 2005, sp. zn. 50 T 9/2003, byl obviněný Mgr. V. B. uznán vinným trestným činem zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 1, odst. 4 tr. zák. a odsouzen podle § 148 odst. 4 tr. zák. k trestu odnětí svobody na sedm roků, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou; podle § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 tr. zák. byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu v obchodních společnostech a družstev po dobu pěti roků.

Rozsudek soudu prvního stupně napadl obviněný odvoláním, které zaměřil do výroku o vině i o

trestu. Rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 6. 2005, sp. zn. 3 To 30/2005, byl rozsudek soudu prvního stupně podle § 258 odst. 1 písm. b) tr. ř. v celém rozsahu zrušen. Podle § 259 odst. 3 tr. ř. bylo znovu rozhodnuto tak, že obviněný byl uznán vinným trestným činem zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 1, 4 tr. zák. a odsouzen podle § 148 odst. 4 tr. zák. k trestu odnětí svobody na 5 let, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 3 tr. zák. zařazen do věznice s dozorem, podle § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 tr. zák. byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu v obchodních společnostech a družstev na dobu 5 let.

Podle skutkových zjištění odvolacího soudu se obviněný trestného činu dopustil tím, že v období od ledna 1998 do 19. 7. 2001 jako statutární orgán postupně zakládaných společností s právním nástupnictvím S. S., v. o. s., R. M., a. s., a S. S., a. s., se sídlem v L., odpovědný za provozování soukromého celního skladu zřízeného rozhodnutím tehdejšího Oblastního úřadu v Ú. n. L. ze dne 9. 12. 1994, z titulu této funkce v rozporu s podmínkami pro provozování takového skladu odňal celkem 24 009 ks jízdních kol a 1863 ks rotopedů dovezených ze zahraničí celnímu dohledu a bez vědomí příslušného celního úřadu toto zboží vyskladnil a prodal, a zkrátil tak clo ve výši 8 387 951 Kč ke škodě českého státu.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal obviněný prostřednictvím svého obhájce v zákonné lhůtě dovolání v rozsahu odpovídajícím výroku o vině i výroku o trestu. Odkázal v něm na důvody dovolání podle § 265b odst. 1 písm. d), g) tr. ř. a namítl, že nebyl přítomen při veřejném zasedání o odvolání a že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku a na jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Obviněný především brojil proti závěrům, které vedly k tomu, že trestní řízení bylo vedeno jako řízení proti uprchlému, neboť podle něj nebylo prokázáno, že se vyhýbá trestnímu stíhání pobytem v cizině. Poznamenal, že trestní stíhání nebylo řádně zahájeno usnesením, jehož opis mu nebyl ve smyslu § 160 odst. 2 tr. ř. doručen, a doručeny mu nebyly ani opis obžaloby a rozsudky soudů obou stupňů. Poukázal také na skutečnost, že dne 10. 7. 2002 nabyl na vlastní žádost státní občanství cizího státu, čímž pozbyl státní občanství České republiky. Důvodem, proč opustil Českou republiku, bylo zjištění, že by po prohlášení konkursu na majetek společnosti S. S., a. s., nemohl být statutárním orgánem ani členem statutárního orgánu jiné právnické osoby, a též snaha o vyrovnání závazků, které měl ke známým a příbuzným. Bylo-li tedy proti němu vedeno trestní řízení jako proti uprchlému, bylo vedeno v rozporu s čl. 14 odst. 1, odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 12 odst. 2 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech. Napadl i správnost vydání mezinárodního zatýkacího rozkazu, které je podmíněno řádným zahájením trestního stíhání, a v rámci dovolání dal Nejvyššímu soudu podnět, aby realizoval úkony za účelem zrušení mezinárodního zatýkacího rozkazu.

Ve shodě s již uplatněnou obhajobou opakoval, že se činu, jímž byl uznán vinným, nedopustil, a vytkl, že skutkový stav nebyl správně zjištěn. Skutek, který byl úkonem právnické osoby, byl nesprávně považován za skutek obviněného, když nebylo prokázáno, že by ke zkrácení cla touto právnickou osobou došlo právě jeho úkonem. Pochybení soudů shledával v nedostatečném hodnocení údajů uváděných obhájcem, v nepřesném a zkresleném hodnocení výpovědi svědků zaznamenaných při hlavním líčení (zejména svědka V. R., L. P., J. K. a R. Š.) a při posuzování subjektu právního vztahu, právních vztahů subjektů navzájem a důsledků a příčin majících vztah ke skutkovým zjištěním. Skutkový stav byl podle jeho přesvědčení v tzv. skutkové větě výroku o vině napadeného rozsudku nesprávně popsán. Soukromý sklad nebyl pro společnosti S. S., v. o. s., R. M., a. s., a S. S., a. s., zřízen rozhodnutím tehdejšího Oblastního celního úřadu v Ú. n. L. ze dne 9. 12. 1994 a za nesprávně označil i jeho označení jako osoby odpovědné za provozování soukromého celního skladu, neboť ve smlouvě povolující celní sklad je uváděn pouze jako osoba pověřená zajištěním bezpečnosti práce při kontrole prováděné pracovníky celního úřadu. Skladovatelem a tedy i odpovědnou osobou byla společnost K. s., v. o. s., pro niž byl tento sklad zřízen. Výše uvedené společnosti nebyly v právním

nástupnictví a nesídlily všechny na adrese v L. Skutkový stav věci, jednání právnické osoby, či spíše její nejednání vedoucí ke zkrácení cla, není podle obviněného právním předpokladem důsledku, tedy skutečného zkrácení cla. Příčinou tohoto důsledku je chybná práce celního úřadu, který nejenže vydal neplatné rozhodnutí o pokračování soukromého celního skladu společnosti S. S., a. s., jako právnímu nástupci subjektu, k němuž právním nástupcem tato společnost nebyla, ale rovněž hrubým způsobem zanedbal povinnost prevence zcela nedostatečnou kontrolní činností. Dále namítl, že nemohl stát poškodit záměrně, protože o rozdílu mezi skutečným a evidenčním stavem zásob nevěděl, a za kompetentní osobu označil svědka V. R. Nebylo podle něj ani prokázáno, že dal pokyn k vydání zboží z celního skladu, aniž bylo vycleno, případně ani to, že by sice přímý pokyn nedal, ale věděl o výdeji zboží z celního skladu bez jeho vyclení a byl s tím srozuměn. Upozornil, že státu nemohla vzniknout škoda na cle, neboť celní dluh byl zajištěn ručitelem, společností C., a. s., Z., který byl schválen Generálním ředitelstvím cel v P. jako subjekt akreditovaný k poskytování paušálních celních záruk. Obviněný vyvozoval, že mu zaviněné jednání korespondující trestnému činu podle § 148 tr. zák. a zakládající jeho trestní odpovědnost prokázáno nebylo.

V doplnění dovolání obviněný zpochybnil zákonnost vedení řízení proti uprchlému a nesouhlasil ani se zjištěním, že to byl právě on, kdo byl osobou pověřenou jednáním s celními úřady; opakoval, že o stavu zboží v celním skladu nebyl informován. Vyslovil též pochybnosti o korektnosti přístupu odvolacího soudu, pokud v ústním odůvodnění rozhodnutí uvedl okolnosti, které posléze nebyly obsaženy i v jeho písemném vyhotovení.

Obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud napadený rozsudek Vrchního soudu v Praze zrušil a aby Vrchnímu soudu v Praze přikázal věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve vyjádření k dovolání obviněného uvedl, že ve vztahu k použitým důvodům dovolání jsou irelevantní ty výhrady, jejichž prostřednictvím tvrdí, že určité skutečnosti prokázány nebyly, ač podle závěru soudu naopak prokázány byly, popřípadě že měly být prokazovány skutečnosti další, které v popisu skutku zahrnuty nejsou, a též ta část dovolání, v níž dovolatel brojil proti skutkovým zjištěním soudů, resp. proti způsobu, jímž byla tato zjištění vyjádřena ve skutkové větě výroku o vině. Jde-li o výhrady, které po formální stránce uplatněným důvodům dovolání vyhovují, zdůraznil, že odezvěly před soudem prvního stupně i před soudem odvolacím, a způsob, jakým se s nimi soudy obu stupňů vypořádaly, označil za správný a přesvědčivý. Proti právním závěrům, na základě nichž probíhalo řízení proti uprchlému a na nichž je vybudováno meritorní rozhodnutí, neměl žádných výhrad. Připomněl pouze, že právnická osoba sama o sobě žádné úkony činit nemůže, může je činit výhradně prostřednictvím fyzických osob, jež k takovým úkonům mají příslušná zákonná či smluvní oprávnění, a tyto fyzické osoby musí též nést trestní odpovědnost za své činy odporující trestnímu zákonu, jimiž ovlivňují chod právnické osoby, za kterou jednají. Pokud se v dodatku dovolání dovolatel vyjadřoval ke skutečnostem, které tvoří obsah odůvodnění napadeného rozsudku, označil jeho výtky rovněž za nevýznamné, poněvadž nejenže nevyhovují uplatněným důvodům dovolání, ale především odporují ustanovení § 265a odst. 4 tr. ř., podle něhož je dovolání jen proti důvodům rozhodnutí nepřijatelné. Státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. dovolání obviněného odmítl jako zjevně neopodstatněné.

Nejvyšší soud jako soud dovolací zjistil, že dovolání je podle § 265a tr. ř. přípustné, že je podala včas oprávněná osoba a že splňuje náležitosti obsahu dovolání ve smyslu § 265f odst. 1 tr. ř. Shledal však, že dovolání obviněného je zjevně neopodstatněné.

K důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř.

Podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. lze dovolání podat, byla-li porušena ustanovení o přítomnosti obviněného v hlavním líčení nebo ve veřejném zasedání.

V tomto ustanovení se předpokládá, že v rozporu se zákonem se konalo hlavní líčení nebo veřejné zasedání v nepřítomnosti obviněného, ač měla být jeho přítomnost umožněna nebo zajištěna, čímž byl ve svém důsledku obviněný zkrácen na svém právu, aby jeho věc byla projednána v jeho přítomnosti a mohl se vyjádřit ke všem prováděným důkazům, jak je zakotveno v čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále „Listiny“). Z toho vyplývá, že námitka zpochybňující splnění podmínek pro řízení proti uprchlému podle § 302 a násl. tr. ř. je námitkou, již lze pod takto vyložený důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. podřadit.

Obviněný ve shodě s výtkami uplatněnými též v odvolacím řízení nesouhlasil s dosud trvajícím závěrem orgánů činných v trestním řízení, že jsou splněny podmínky pro řízení proti uprchlému.

Podle § 302 tr. ř. lze řízení proti uprchlému konat proti tomu, kdo se vyhýbá trestnímu řízení pobytem v cizině nebo tím, že se skrývá.

Nejvyšší soud nezpochybňuje, že řízení proti uprchlému podle § 302 a násl. trestního řádu do značné míry omezuje princip spravedlivého procesu, zejména právo obviněného účastnit se trestního řízení a osobně se obhajovat, a proto je nezbytné v souladu s čl. 4 odst. 4 Listiny při aplikaci ustanovení o omezení základních práv a svobod šetřit jejich podstaty a smyslu, přičemž není možno je využívat k jiným než stanoveným účelům, např. k urychlenému vyřízení věci nebo usnadnění důkazní situace. Důvody pro konání této formy řízení musí být zjištěny a soud (před fází soudního řízení ostatní orgány v trestním řízení činné) je současně povinen v průběhu celého řízení zkoumat jejich trvání; pominou-li, je třeba v řízení pokračovat podle obecných zásad (srov. nálezh sp. zn. [IV. ÚS 200/96](#), Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 6, nálezh č. 123).

S námitkou obviněného, že se nevyhýbá trestnímu řízení pobytem v cizině, a tudíž není splněn předpoklad pro konání řízení proti uprchlému, se však nelze ztotožnit. Jak obviněný správně uvádí, pobyt v cizině sám o sobě nepostačuje k vyvození závěru, že se stíhaná osoba vyhýbá trestnímu řízení; je třeba, aby přistoupila další skutečnost, a to že tak činí v úmyslu vyhnout se trestnímu řízení, který musí být zjištěn na základě konkrétních skutečností. Prokázání existence úmyslu obviněného vyhýbat se pobytem v cizině trestnímu řízení věnovaly orgány činné v trestním řízení včetně soudů potřebnou a náležitou pozornost a jejich závěry jsou přesvědčivé.

Soud prvního stupně vyšel z výsledků pátrání příslušnými orgány Policie ČR vyhlášeného dne 19. 3. 2002 pod čj.: PSV-276/PTO-2002, které byly negativní, a dále ze zpráv Interpolu, z nichž vyplývalo, že obviněný byl naposledy registrován dne 24. 4. 2002, kdy měl opustit Austrálii. Žádné výsledky nepřineslo ani pátrání v rámci mezinárodní policejní spolupráce. Z policejního šetření na území ČR bylo zjištěno, že od počátku roku 2002 obviněný pobývá mimo území ČR. Tato okolnost (již obviněný ostatně ani nezpochybňuje) byla soudem prvního stupně konfrontována s poznatkem, že kontrola v soukromém celním skladu obviněného, při níž byly zjištěny skutečnosti posléze vedoucí k zahájení trestního stíhání, proběhla dne 19. 7. 2001 a poté obviněný dne 11. 9. 2001 podal Krajskému soudu v Ústí nad Labem návrh na prohlášení konkursu. Návrhu soud usnesením ze dne 18. 9. 2001, sp. zn. 44 K 52/2001, vyhověl a prohlásil konkurs na majetek dlužníka S.S., a. s., L. a dne 20. 9. 2001 vyzval ustanovený správce konkursní podstaty úpadce k odevzdání seznamu svého majetku a závazků. Dne 25. 10. 2001 uzavřel obviněný manželství s M. J., místopředsedkyní představenstva označené akciové společnosti. Téhož dne požádal o vydání cestovního pasu se lhůtou vydání do 24 hodin a dne 26. 10. 2001 převzal nový cestovní pas s platností na jeden rok, třebaže byl držitelem jiného cestovního pasu s platností do 26. 12. 2009. Od této doby pak nebyl prokázán pobyt obviněného na území ČR, rodiče jeho manželky jej naposledy spatřili údajně na počátku roku 2002. Takové podklady umožnily soudu prvního stupně vyslovení závěru, že obviněný se pobytem v cizině vyhýbá trestnímu řízení, o němž však je prostřednictvím svého obhájce informován.

Odvolací soud označil závěry soudu prvního stupně za správné a i on vyslovil přesvědčení, že důvody

pro konání řízení proti uprchlému nadále trvají. Nad rámec skutečností zdůrazněných soudem prvního stupně poznamenal, že překážkou pro konání řízení proti uprchlému není ani sdělení obhájce, že obviněný na vlastní žádost nabyl státní občanství cizího státu, které mu bylo uděleno dne 10. 7. 2002, a že pozbyl státního občanství České republiky.

Argumentaci obviněného, že pobytem v cizině se trestnímu stíhání nevyhýbá a že jím sledoval výlučně kroky směřující k prosazení jeho ekonomických zájmů, přijmout nelze. Důvody opuštění České republiky soudy vyhodnotily uvážlivě, majíce na zřeteli všechny rozhodné okolnosti navazující na provedení kontroly v soukromém celním skladu, na prohlášení konkursu na majetek dlužníka S. S., a. s., jejímž předsedou představenstva obviněný byl, na uspořádání jeho rodinných vazeb a urychlené vyřízení pasových záležitostí, a jejich závěry jsou logické a přesvědčivé. V daných souvislostech jsou nerelevantní výhrady obviněného proti vydání mezinárodního zatýkacího rozkazu a nevěcný je též jeho podnět, aby Nejvyšší soud realizoval úkony za účelem jeho zrušení.

Soudy obou stupňů proto přílehavě vyvodily, že obviněný v současnosti pobývá v cizině v úmyslu vyhnout se trestnímu stíhání a nepodrobit se jurisdikci České republiky. Tomu ostatně nasvědčuje i poznatek, že o průběhu a výsledcích trestního stíhání je průběžně informován, sám však soudu adresu svého současného pobytu nesdělil a iniciativu k osobní účasti na úkonech trestního řízení neprojevil. Kromě této základní podmínky jsou splněny i další náležitosti pro konání řízení proti uprchlému. Totožnost obviněného je známa, takže jej není možno zaměnit s jiným, stěžovateli byl ustanoven obhájce, kterému byla zákonem předepsaným způsobem stěžovaná usnesení doručena. Podmínky pro řízení proti uprchlému podle § 302 a násl. tr. ř. tak byly splněny a soudy též rozhodly, že bude konáno řízení proti uprchlému (§ 305 tr. ř.). Bylo-li hlavní líčení u soudu prvního stupně a posléze veřejné zasedání o odvolání u odvolacího soudu konáno v nepřítomnosti obviněného, nebyla tím porušena ustanovení o jeho přítomnosti.

V těchto souvislostech Nejvyšší soud dodává, že stávající závěry soudů ob stojí i v rovině ústavněprávní. Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 9. 3. 2004, sp. zn. [IV. ÚS 590/03](#), vyložil, že právo na obhajobu je významným a neopominutelným principem spravedlivého trestního procesu, není však možno vykládat je tak, že prostřednictvím výkonu tohoto práva by mohlo být legitimní úsilí státu nalézat spravedlnost i ve věcech trestních zcela a fakticky od počátku trestního procesu zmařeno právě tím, že by tento proces nemohl vůbec započít.

Neobstojí podle něj ani argumentace kolizí právní úpravy řízení proti uprchlému s právy a svobodami zaručenými čl. 14 odst. 1 a 2 Listiny a porušením zásady spravedlivého procesu. Odkaz na čl. 14 odst. 1 Listiny není případný, protože se jedná o svobodu pohybu a pobytu toliko na území České republiky; z logiky věci plyne, že Česká republika nemá a ani nemůže mít nástroje k zajištění svobody pohybu a pobytu na území cizího státu, jinak by zasahovala do jeho svrchovanosti. Právo svobodně opustit Českou republiku není ani podle Ústavního soudu absolutní, v daném případě se sváří s právem a zároveň povinností státu stíhat trestnou činnost (§ 2 odst. 3 tr. ř.) jakožto jedním z nástrojů ochrany lidských práv a svobod, kdy se mezi jiným poskytuje ochrana právům subjektů, které se cítí poškozeny jednáním obviněného. Podle Ústavního soudu je proto nezbytné, aby příslušná právní úprava nalezla zdravou rovnováhu v uplatnění jak práv obviněného, tak poškozených. Stojí za povšimnutí, že v této situaci právo zakotvené v čl. 14 odst. 2 Listiny stojí v opozici vůči právu podle čl. 38 odst. 2 Listiny, neboť upřednostnění práva opustit Českou republiku s sebou nevyhnutelně nese jisté omezení práva na obhajobu, zvláště vykonávanou osobně.

Základní a ústavně zaručené právo na svobodné opuštění území České republiky nebylo v žádném případě nikterak dotčeno; to ostatně obviněný ani netvrdil. Jiná věc ovšem je, že uplatnění tohoto práva přivedlo pro obviněného samotného, a možno podotknout, že výlučně z jeho vlastní vůle, ty důsledky, které kritizuje, tedy konkrétně to, že je proti němu vedeno trestní řízení, aniž by mohl – a to jen do té doby, dokud se pobytem v cizině bude trestnímu řízení vyhýbat – vykonávat svoji

obhajobu osobně (třebaže je o průběhu trestního řízení prostřednictvím svého obhájce průběžně informován a též se k němu jeho prostřednictvím vyjadřuje).

Mimoto podle § 306a tr. ř. pominou-li důvody řízení proti uprchlému, pokračuje se v trestním řízení podle obecných ustanovení, práva obviněného se tedy vrací do původního rozsahu. Právo na spravedlivý proces je zajištěno možností požadovat opětné provedení důkazů a provedením těchto důkazů; není-li to možné, přečtou se protokoly o provedení těchto důkazů a obviněnému se umožní, aby se k nim vyjádřil. Trestní řád též umožňuje opětné provedení hlavního líčení, jestliže pominou důvody pro řízení proti uprchlému až po vynesení pravomocného odsuzujícího rozsudku, přičemž jedinou podmínkou je podání návrhu odsouzeným do osmi dnů od doručení pravomocného odsuzujícího rozsudku (§ 306a tr. ř.).

Dovolání obviněného té části, v níž bylo podáno s odkazem na důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř., shledal Nejvyšší soud zjevně neopodstatněným.

K důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Výklad tohoto ustanovení v kontextu dalších důvodů dovolání obsažených v ustanovení § 265b tr. ř. standardně vychází z úvahy, že dovolání je opravným prostředkem mimořádným a odpovídají tomu i zákonem stanovené podmínky rozhodování o něm. Dovolání je zákonem určeno k nápravě procesních a právních vad rozhodnutí vymezených v § 265a tr. ř., není (a ani nemůže být) další instancí přezkoumávající skutkový stav v celé šíři. Procesně právní úprava řízení před soudem prvního stupně a posléze soudem odvolacím poskytuje dostatečný prostor k tomu, aby se skutkovou stránkou věci nemusel (a vzhledem k právní úpravě rozhodování o dovolání ani neměl) zabývat Nejvyšší soud v řízení o dovolání. V této souvislosti nelze nezaznamenat, že z hlediska nápravy skutkových vad trestní řád obsahuje další mimořádné opravné prostředky, a to především obnovu řízení a v určitém rozsahu i stížnost pro porušení zákona.

Z dikce citovaného ustanovení tedy plyne, že ve vztahu ke zjištěnému skutku je možné dovoláním vytýkat výlučně vady právní. Jak již bylo uvedeno, zpochybnění správnosti skutkových zjištění nelze zahrnout do zákonem vymezeného okruhu dovolacích důvodů podle § 265b tr. ř., proto je též dovolací soud vázán skutkovými zjištěními soudu prvního stupně, event. soudu odvolacího, a těmito soudy zjištěný skutkový stav je pro něj východiskem pro posouzení skutku z hlediska hmotného práva.

V mezích uplatněného dovolacího důvodu lze namítat, že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoliv o trestný čin nejde nebo jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným. Na podkladě tohoto dovolacího důvodu nelze proto přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno, ani prověřovat úplnost provedeního dokazování a správnost hodnocení důkazů ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř., poněvadž tato činnost soudu spočívá v aplikaci ustanovení procesních, nikoliv hmotně právních. Vedle vad, které se týkají právního posouzení skutku, lze vytýkat též „jiné nesprávné hmotně právní posouzení“. Rozumí se jím zhodnocení otázky, která nespočívá přímo v právní kvalifikaci skutku, ale v právním posouzení jiné skutkové okolnosti mající význam z hlediska hmotného práva. Současně platí, že obsah konkrétně uplatněných námitek, o něž se opírá existence určitého dovolacího důvodu, musí věcně odpovídat zákonnému vymezení takového dovolacího důvodu podle § 265b tr. ř., přičemž nestačí jen formální odkaz na příslušné ustanovení obsahující některý z dovolacích důvodů.

Z obsahu podaného dovolání a jeho doplnění vyplývá, že ačkoli obviněný deklaroval dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., uplatnil též námitky, které směřovaly proti způsobu, jakým byly hodnoceny provedené důkazy, a proti správnosti skutkových zjištění, která učinil Krajský soud v Ústí nad Labem a z nichž vycházel v napadeném rozsudku i Vrchní soud v Praze. Jestliže vytkl, že soudy nesprávně hodnotily provedené důkazy, vadně interpretovaly výpovědi svědků, jimiž podpořily svůj závěr o jeho vině, nevypořádaly se s jeho obhajobou, že neměl vědomost o tom, že z celního skladu je vydáváno zboží, které není procleno, natož aby dal k takovému jednání pokyn, pak fakticky uplatnil námitky skutkové, jejichž prostřednictvím se primárně domáhal změny skutkových zjištění ve svůj prospěch, a následně ze změny skutkových zjištění vyvozoval, že se trestného činu nedopustil.

Námitky skutkové však nezakládají žádný z důvodů dovolání podle § 265b tr. ř., a proto ve vztahu k nim neexistuje zákonná povinnost soudu dovolání přezkoumat (srov. též usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 1. 2004, sp. zn. [II. ÚS 651/02](#), ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. [III. ÚS 78/05](#) aj.). V této souvislosti je na místě dodat, že z odůvodnění rozhodnutí soudů obou stupňů vyplývá přesvědčivý vztah mezi učiněnými skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Z těchto důvodů nebylo možno učinit jiný závěr, než že v tomto rozsahu, tj. rozsahu námitek skutkových, dovolání obviněného nebylo opřeno nejen o důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ale ani o žádný jiný z důvodů dovolání obsažených v § 265b tr. ř.

Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. byl relevantně uplatněn v té části dovolání, v níž obviněný zpochybnil správnost právního posouzení skutku a namítl, že byl nesprávně označen jako pachatel trestného činu, ač nebyl osobou odpovědnou za provozování soukromého celního skladu, že tento sklad nebyl zřízen v souladu se zákonem, že soudy nepostupovaly správně ani při stanovení výše škody a že nebylo prokázáno jeho zavinění.

Trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 1, 4 tr. zák. se dopustí, kdo ve větším rozsahu zkrátí daň, clo, pojistné na sociální zabezpečení nebo zdravotní pojištění, poplatek nebo jinou jim podobnou povinnou platbu a způsobí takovým činem škodu velkého rozsahu.

Z tzv. právní věty výroku o vině v napadeném rozsudku Vrchního soudu v Praze se podává, že soud považoval za naplněné ty znaky uvedeného trestného činu, které spočívají v tom, že obviněný ve větším rozsahu zkrátil clo a tímto činem způsobil škodu velkého rozsahu. Skutková část výroku o vině tohoto rozsudku ve spojení s odpovídající částí odůvodnění rozsudků soudů obou stupňů obsahuje konkrétní skutková zjištění, která vyjadřují zákonné znaky trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 tr. zák.

Skutková zjištění vyjadřují vedle následku – škody 8 387 951 Kč (tj. škody velkého rozsahu – § 89 odst. 11 tr. ř.), především takové jednání obviněného, jehož podstatou bylo, že obviněný jako statutární orgán obchodních společností S. S., v. o. s., R. M., a. s., a S. S., a. s., odpovědný za provozování soukromého celního skladu zřízeného rozhodnutím tehdejšího Oblastního celního úřadu v Ústí nad Labem ze dne 9. 12. 1994 z titulu této funkce v rozporu s podmínkami pro provozování tohoto skladu odňal celkem 24 009 ks jízdních kol a 1836 ks rotopedů dovezených ze zahraničí celnímu dohledu a bez vědomí příslušného celního úřadu toto zboží vyskladnil a prodal, a zkrátil tak clo.

Z hlediska napadeného rozhodnutí a obsahu dovolání je významná otázka, zda obviněný byl osobou odpovědnou za provozování soukromého celního skladu zřízeného již citovaným rozhodnutím tehdejšího Oblastního celního úřadu v Ústí nad Labem a zda byl tento celní sklad pro společnost S. S., a. s., platně zřízen.

Soudy obou stupňů svůj závěr, že obviněný byl subjektem s tímto postavením, zevrubně odůvodnily a

jejich závěr lze akceptovat. Soud prvního stupně v daných souvislostech v odůvodnění svého rozsudku zdůraznil, že obchodní společnosti, v nichž byl obviněný statutárním orgánem, vždy provozovaly celní sklad platně zřízený v roce 1994 a jeho vnější projevy vůči příslušnému celnímu úřadu potvrzují, že jako osoba odpovědná za jeho provoz vždy jednal. Dále uvedl, že obviněný coby statutární orgán obchodních společností, disponující vědomostí o povinnosti uhradit clo z dovezeného zboží, byl jednoznačně osobou odpovědnou za stav, charakterizovaný propuštěním dovezeného a skladovaného zboží do režimu volného oběhu, resp. k vyskladnění zboží z celního skladu bez předložení písemného celního prohlášení příslušnému celnímu úřadu. Poukázal v tomto ohledu na výsledky dokazování, podle nichž to byl obviněný, kdo určoval, jaké zboží se propustí do volného oběhu okamžitě při splnění podmínky úhrady cla a které bude uskladněno a tato povinnost pak mohla být splněna při převodu zboží do režimu volného oběhu. Soud prvního stupně obsáhle poukázal na konkrétní okolnosti, jimiž doložil vůdčí roli obviněného při manipulaci se zbožím a vyloučil, že by bylo možno činit za stav zjištěný v celním skladu kontrolou ke dni 19. 7. 2001 odpovědnou jinou osobu, jmenovitě svědka V. R., jak naznačoval obviněný.

S vývody soudu prvního stupně se odvolací soud ztotožnil a i on zdůraznil, že svědek V. R., pověřený jednáním na celním úřadu, byl pouze v zaměstnaneckém poměru a postupoval výlučně v intencích pokynů obviněného. I on poukázal na zjištění podložené výpověďmi svědků (př. Ing. R. L., L. P., J. K. a dalších), že obviněný o všem rozhodoval, o stavu obchodní společnosti měl dokonalý přehled a věděl i o tom, že zboží v celním skladu není ukládáno v souladu s příslušnými předpisy. Měl přehled o tom, jaké zboží a kdy je uskladňováno, a na podkladě inventurních soupisů měl přehled i o stavu zásob. Měl přehled o počtu prodaných kol a rotopedů i o tom, že jsou prodávány bez celního projednání.

Obstát nemůže ani výhrada obviněného, že tím subjektem, který ve větším rozsahu zkrátil daň, nebyl on, nýbrž S. S., a. s., zatímco on byl pouze předsedou představenstva této obchodní společnosti a tedy subjektem odlišným. Vyvozoval, že soudy nesprávně považovaly úkon právnické osoby za jeho skutek. V této souvislosti nelze než upozornit, že právnická osoba sama žádné úkony činit nemůže, může je činit výlučně prostřednictvím fyzických osob, jež mají k takovým úkonům příslušná oprávnění vyplývající buď z zákona, nebo ze smlouvy. Tyto fyzické osoby musí ovšem nést též trestní odpovědnost za své činy odporující trestnímu zákonu, jimiž ovlivňují chod právnické osoby, za kterou jednají, jak přílehavě poznamenal ve svém vyjádření státní zástupce.

Obviněný dále namítl, že soukromý celní sklad nebyl pro obchodní společnost S. S., a. s., platně zřízen. Upozornil, že celní sklad byl zřízen ve společnosti K. s., v. o. s., dne 9. 12. 1994, přičemž tato společnost změnila k 1. 3. 1995 obchodní společnost na S. S., v. o. s. a k 12. 8. 1999 na F., v. o. s., pod kterou podniká do současné doby. Dne 15. 7. 1999 byla zapsána do obchodního rejstříku společnost R. M., a. s., která 13. 12. 1999 změnila obchodní společnost na S. S., a. s. Smlouvou o prodeji podniku ze dne 31. 7. 1999 došlo mezi obchodními společnostmi S. S., v. o. s., jako prodávajícím a tehdy R. M., a. s., jako kupujícím k převodu vlastnického práva k podniku, což ovšem ve svých důsledcích nemůže znamenat změnu subjektu oprávněného k vedení soukromého celního skladu. Pokud proto žádala obchodní společnost S. S., a. s., o změnu rozhodnutí, která byla provedena dne 28. 1. 2000, je takové rozhodnutí absolutně neplatné. S odkazem na § 135 zákona č. 13/1993 Sb., celního zákona, ve znění pozdějších předpisů, vyvozoval, že změna se nemůže týkat jiného subjektu, přičemž S. S., a. s., a S. S., v. o. s., byly subjekty odlišnými.

Soudy obou stupňů se s touto námitkou obviněného rovněž zevrubně vypořádaly a dovolací soud na jejich přesvědčivé závěry odkazuje, ztotožňuje se s nimi a nemá, čím by je mohl významněji doplnit.

Z obsahu spisového materiálu se podává, že to byl právě obviněný, kdo jako statutární orgán vyjmenovaných obchodních společností inicioval kroky celního úřadu ke změnám, které ve svých žádostech konkretizoval a on sám dával najevo, že ve svém postavení osoby odpovědné za celní sklad

hodlá v nezměněné podobě ve vztahu k celnímu úřadu pokračovat; jasně svoji vůli vést celní sklad projevoval a v rámci jeho vedení existoval i režim proclívání. Jeho výtky, že uvedené obchodní společnosti nebyly v právním nástupnictví a že neměly všechny sídlo na adrese v L., nejsou z pohledu jeho trestní odpovědnosti relevantní. Z pohledu trestní odpovědnosti obviněného není významné ani to, zda a že bylo třeba ve vztahu k obchodní společnosti S. S., a. s., nového rozhodnutí příslušného celního úřadu o zřízení celního skladu, poněvadž obviněný coby subjekt dovážející zboží měl povinnost toto zboží při dovozu proclít, což neučinil, jak případně uvedl odvolací soud. Ten přesvědčivě argumentoval, že pro případ porušení celních předpisů není rozhodné, zda dovezené zboží je propuštěno do volného oběhu bez řádného proclení ihned při dovozu či zda se tak stane až v době pozdější vydáním ze skladu - ať již celního či jiného - bez řádného proclení. Povinnost zboží určené do volného oběhu přihlásit a proclít zůstává zachována výlučně dovážejícímu subjektu (strana 8 rozsudku odvolacího soudu).

Stejně tak se dovolací soud ztotožnil s úvahami a závěry soudů obou stupňů, jež byly relevantní pro stanovení výše škody.

S výhradou obviněného, že státu nemohla vzniknout škoda zkrácením cla, poněvadž celní dluh byl zajištěn ručitelem obchodní společností C., a. s., Z., souhlasit nelze. Odvolací soud správně uvedl, že trestný čin podle § 148 tr. zák. je v případě porušení celního zákona, spočívá-li v porušení celního dohledu a uvedení zboží do volného oběhu bez jeho proclení, dokonán v okamžiku, kdy je dovezené zboží do volného oběhu bez vyřízení potřebných náležitostí s celním úřadem a zaplacení cla propuštěno. Opodstatněně proto vyvodil, že realizace individuálně zajištěného dluhu ze strany ručitele nemá vliv na trestní odpovědnost obviněného, neboť trestný čin byl již dokonán, a je významná pouze jako náhrada škody. Tento názor nebyl zpochybněn ani v rovině ústavněprávní (k tomu viz analogicky č. 9/2004 Sb. rozh. tr., usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 4. 2005, sp. zn. [III. ÚS 509/04](#)).

Opodstatněné nejsou ani námitky obviněného vůči závěrům o jeho zavinění.

Závěr o formě zavinění (§ 4, § 5 tr. zák.) je závěrem právním, vycházejícím však ze skutkových zjištění soudu, která vyplývají z provedeného dokazování. Ze skutkové části výroku o vině napadeného rozsudku ve spojení s odpovídající částí odůvodnění rozhodnutí soudů obou stupňů úmyslné zavinění evidentně vyplývá.

Trestný čin je podle § 4 písm. a) tr. zák. spáchán úmyslně, jestliže pachatel chtěl způsobem v trestním zákoně uvedeným porušit nebo ohrozit zájem chráněný tímto způsobem (úmysl přímý). Podle § 4 písm. b) tr. zák. je čin spáchán úmyslně mimo jiné též tehdy, jestliže pachatel věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn (úmysl nepřímý). Srozumění vyjadřuje jeho aktivní volní vztah k způsobení následku, který je relevantní pro trestní právo. Na takové „srozumění“ se usuzuje z toho, že pachatel nepočítal s žádnou konkrétní okolností, která by mohla zabránit následku, který si pachatel představoval jako možný, a to ať už by šlo o jeho zásah, nebo zásah jiné osoby.

Obviněný podle zjištění soudů obou stupňů jakožto statutární orgán obchodní společnosti, odpovědný za provozování soukromého celního skladu, zatajil celním orgánům změnu režimu zboží, v důsledku čehož nebylo clo vůbec vyměřeno. Soud prvního stupně přiléhavě zdůraznil a vyvodil, že když obviněný příslušnému celnímu úřadu nepředložil písemné doklady k propuštění zboží do režimu volného oběhu a k vyměření cla, ač vzhledem ke svému postavení statutárního orgánu společností provozující soukromý celní sklad musel vědět, že v důsledku takového jednání k vyměření cla nedojde, chtěl svým jednáním porušit zájem chráněný v § 148 tr. zák. Zjištění soudů spolehlivě vyjadřují úmyslnou povahu jednání obviněného.

Pod žádný z důvodů dovolání vymezených v ustanovení § 265b tr. ř. nelze podřadit výhrady obviněného proti odůvodnění rozsudku odvolacího soudu, jak jsou obsaženy v doplnění jeho dovolání, poněvadž dovolání jen proti důvodům rozhodnutí není podle § 265a odst. 4 tr. ř. přípustné.

Nejvyšší soud proto zjevně neopodstatněné dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl. Učinil tak v neveřejném zasedání za splnění podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř.